

վերադասելի չէ՞ն հիմակուան ազգային կրթութեան փոյթ ունեցող վարժապետներն՝ որ թէպէտ և անոնցմէ շատ պակաս են կատարելութեամբ, բայց շատ ալ աւելի օգուտ կ'ընեն զանազան ազգային դպրոցաց մէջ՝ իրենց ազգային հոգւոյն :

Յուսանք որ իմացան բարեսէրք՝ թէ մեր միտքն օտարներէ խորշիլ չէ, հապա անոնց չթողուլ մեր զաւակաց մեր յոյսերուն կրթութիւնն. իսկ անոնցմէ ուսմանց վարպետ առնուլ, կամ մեր տղանքն անոնց քով զրկել՝ կ'ընդունինք ալ կը յորդորենք ալ. միայն թէ այն ատեն ալ թէ որ ուսանողքն դեռ համբակ են՝ կը փափագինք որ ազգային ձեռքի տակն ըլլան, և այս բանիս օրինակ կուտան այսօրս մեզի՝ նոր կրթութեան ազգերն ալ, Յոյնք, () սմանեանք, Լեզիպտացիք, և Լեռնայացւոց մէջ վերջի կրթութեամբ ազգերն :

Հ. Ղ. Մ

Հարոյական առածներ :

Երբ որ մէկը ուրիշներուն կարգ կանոն կը դնէ ու ինք իր վրայ անփոյթ է, դրսուանց ազատ ու ներսէն գերի է :

Թէ որ երևելի ընկերութեան մը գլուխ ըլլաս, աս գիտցիր որ գլխաւոր մը երբոր կ'ուզէ վայելուչ կերպով իր պաշտօնն ընել, պէտք է ինքը օրինակ ըլլայ՝ աւելի գործքով քան թէ խօսքով :

Թէ որ դրագէտ չես, գէթ դրագէտները սիրէ, թէ որ գիտուն չես, նայէ որ գիտուններուն պատիւը պահես :

Թէ որ քաղցրաբարոյ ըլլաս, ու խօսակցութեան մէջ անուշ կերպ բանեցնես, քեզի հետ վարուիլը ամենուն փափաքելի կ'ըլլայ :

Թէ որ արդարութեան ու հաւատարմութեան անուն հանես, ամէն տեղ վրագ վստահ կ'ըլլան, և ինչ զրգուարութիւն որ վրագ գալու ըլլայ՝ բոլ խօսքդ կը զօրէ :

Թէ որ ընտանիքէդ անհանգստու-

թիւն մը ունենաս, նայէ որ լուրթեամբ անցնես. իսկ թէ որ յանկարծ նշան մըն ալ տալու ըլլաս, զուարթութիւնդ ու համեստութիւնդ մի կորսնցնես. վասն զի աս տեսակ դիպուածներուն մէջ ասկէց աղէկ ճամբայ չկայ, որով աս ալ կը ցուցնես՝ թէ քեզի անհաճոյ եղած այսպիսի բաները և ոչ մտածելու արժանի կը սեպես :

Թէ որ կիրքերուդ ետեւ ըլլաս, բուռն թշնամիդ դուն կ'ըլլաս :

Ըզգականներդ ու բարեկամներդ անուշ երեսով ընդունէ, ասանկ որ չընես, գիտցիր որ ամենեւին չընդունիլը աւելի լաւ է :

Ինչանկ մարդիկներու վստահ եղիր, որ իրենց արդեամբքը, հանձարոյն ու արդարութեամբքը երևելի եղած են :

Եւայէ որ թէ ստացուածքիդ մէջ թէ կարասեացդ մէջ և թէ խօսակցութեանդ մէջ համեստութիւնդ փայլի միշտ :

Չարաբարոյ մարդը ան ատեն աւելի կը յայտնուի, երբոր զինքը ծածկել կ'ուզէ : Եսկէց խելք սորվէ ու կեղծուպատիր ձեւացմունքներու շատ մի վստահիր. անոնք երբ ըլլայ վրայէդ կը վերնան, ու ինչ ըլլալդ յայտնի կ'ընես :

Հարստութիւնը շատ մարդկանց թշուառութեանը պատճառ եղաւ. ոմանց փափաքով թէ երբ պիտի հարբստնան, ոմանց վախով՝ չըլլայ թէ ունեցածնին կորսնցնեն, երկու կողմն ալ թշուառութիւն է : Բայց ասոնց ետեւն չըլլալը քեզմէ կախուած է :

Սարգս երևելի ընողը՝ ոչ ազնուատոհմութիւնն է ոչ հարստութիւնն և ոչ ունեցած մեծամեծ պաշտօնները, հապա զանոնք լաւ կերպով գործածելը :

Թէ որ թշնամիներդ շահիլ կ'ուզես, իրենց ծառայելէն ու բարիք ընելէն ետ մի կենար. բայց թէ որ կիրքերդ կատարել ուզես, անոնց գերի կ'ըլլաս :